

Pécel Város Önkormányzata

**felülvizsgált környezeti fenntarthatósági terve
2013-2018**

1. Bevezető

Mi a fenntartható fejlődés?

Az emberiség, az egyes emberek és társadalmak közvetlenül vagy a gazdaság révén szükségleteik kielégítése érdekében természetes környezetükből veszik el azokat a javakat, amelyeket a földi rendszer létezése óta felhalmozott. A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit.

Napjaink egyik leggyakrabban használt fogalma a **fenntartható fejlődés**. Ám pontos jelentéstartalmával talán csak kevesen vannak igazán tisztában. Valahol belül érezzük, hogy miről is van szó, de szabatosan megfogalmazni nem minden esetben sikerül. Általánosan elfogadott definíciót nem is olyan könnyű találni. Az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága 1987-ben „Közös jövőnk” címmel kiadott jelentésében a gazdasági növekedés olyan új korszakának lehetőségét vázolta fel, amely a fenntartható fejlődés globális megvalósítására épít, megőrzi a természeti erőforrásokat, s amely megoldás lehetne a fejlődő országok nagy részében elhatalmasodó szegénység leküzdésére is.

Az EU a tagállamok mellett felkért társult országokat is, hogy az EU stratégiával összhangban készítsék el saját stratégiájukat. A Bizottság a fenntartható fejlődés stratégiáját meghatározó alapelvekről szóló, 2005-ben született deklarációja szerint az Unió elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett, amely minden politikáját és cselekedetét meghatározza. Az Unió megújított Fenntartható Fejlődés Stratégiájának jóváhagyása a 2006. júniusi Európai Tanács napirendjén szerepelt. 1992-ben Rio de Janeiróban rendezett ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencián elfogadott „Local Agenda 21” program („LA 21”) értékelése kapcsán fogalmazódott meg a fenntartható fejlődés helyi, lokális programja. Ezzel a modellel - általános „receptúrával” - a cél az, hogy elveket (vezérfonalat) fogalmazzon meg a helyi önkormányzat(ok), valamint a helyi lakosok, közösségek számára a fenntarthatóság tennivalóinak, helyi programjának kidolgozása, megvalósítása érdekében.

A „LA 21” program az általános érvényű fenntartható fejlődés konkrét, gyakorlati megvalósítását a helyi adottságok, érdekek alapján, az önkormányzat és a helyi lakosok, közösségek széleskörű együtt munkálkodásával javasolja folytatni. Az alapfeladat itt a helyi hatáskörben befolyásolható fejlődés (beruházások, fejlesztések, felújítások, intézkedések, szabályozás stb.) olyan irányú alakítása, amely mind jobban előtérbe helyezi „a helybeni” életminőség, környezeti állapot javítását, valamint a helyi erőforrások - talaj, vízkészlet, energia, emberi- és jövedelemtermelő erőforrások stb. - tartamos, azaz nem kimerítő kiaknázását. További fontos elvárás, hogy valamennyi nem helyi erőforrásra támaszkodó, de helyi felhasználásban szerepet játszó beruházó-fejlesztő, termelő-szolgáltató és fogyasztó törekedjen a fenntarthatóságot figyelembe vevő megoldások, eljárások igénybe vételére, szokások kialakítására. Ennek megvalósíthatóságát a megfelelő politikai akarat megléte és helyi társadalmi-közösségi kultúra jellege együttesen szabja meg és egy egy racionális tervezési folyamat útján kimunkált stratégia foglalja rendezett keretbe.

2. Környezeti és környezetvédelmi helyzetkép

Kiemelten fontos környezetvédelmi céloknak az alábbiakat tekintjük:

- A kommunális, illetve zöldhulladékok gyűjtésének, szállításának korszerűsítése
- Szennyvízcsatorna-hálózat fejlesztése
- Eróziós folyamatok visszaszorítása
- Települési vízműutak vízbázisának védelme
- Gazdasági fejlesztések lehetőségének biztosítása, a lakóterületek védelme mellett

A város környezetvédelmi programja, a város általános rendezési terve és az egyes városrészek részletes rendezési tervei is tartalmazznak környezetvédelmi munkarészeket.

2.1. A környezeti elemek állapota

2.1.1. Levegő

Magyarország levegőminőségi helyzete – az utóbbi évtizedekben, a nagy mennyiségben kibocsátott „hagyományos” légszennyező anyagok emissziójának csökkenése ellenére – sok területen még mindig nem kielégítő.

A levegő minőségét a természeti tényezők mellett (talajviszonyok, uralkodó szélirány, csapadék stb.) elsősorban a mezőgazdaság, a szolgáltatóipar, a közlekedés, valamint a lakossági tüzelés határozza meg. A mezőgazdaság főleg a gyér növény-borítottságú időszakokban zajló kiporzással és az állattartó telepek szag- és bűzhatásával szennyezi a levegőt.

A légszennyezés csökkentése érdekében, légszennyezés tűrő és nagy levegő szűrű fák kiválasztása folyamatban van.

Levegőtisztaság-védelmi követelmények :

Levegőtisztaság-védelmi szempontból, a település teljes bel- és külterületére a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I.14.) VM rendelet által megengedett immissziós határértékek vonatkoznak.

Levegőszennyezettségi zóna:

A településen immissziót mérő állomás nem működik. A településhez legközelebb eső mérőállomás Budapesten, a XVIII. kerületben található.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet szerinti légszennyezettségi zónákat a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002.(X.7.) KvVM rendelet hirdette ki. Ez alapján a település az 1. zónacsoportokba tartozik szennyezőanyag szerint.

Ökológiailag sérülékeny területek:

Pécel Város területén levegőtisztaság-védelmi szempontból „ökológiailag sérülékeny terület” nem található.

Légszennyező anyagok emissziója :

A településen az alábbi forrásokból származnak légszennyező anyagok:

- lakóházak, intézmények fűtése
- ipari, szolgáltató tevékenység
- mezőgazdasági tevékenység
- közúti járműforgalom

Fűtésből származó légszennyezés:

A településen a vezetékes gázellátás a belterületen biztosított. A gázellátásba bekötött kertes családi házak jelentős részénél jellemző a kiegészítő vegyes tüzelés. Az önkormányzat tulajdonát képező intézményeknél gáztüzelés van, kivételt képez ez alól a PIOK Petőfi Sándor Általános Iskolája, ahol fapellettel biztosítja a fűtést.

Közlekedés által okozott légszennyezés:

A település belterületén a Pesti és a Maglódi utakon nagymértékű átmenő forgalom jelentkezik. Mindkét út jelenlegi motoros jármű forgalma kb. 8500 E/nap.

A gépjárműforgalom által itt kibocsátott légszennyező anyagok mennyisége:

Járművek által kibocsátott légszennyező anyagok		
Szénhidrogén- származékok kg/év	Nitrogén-oxidok kg/év	Szén-monoxid kg/év
~ 9 tonna/év	~ 7 tonna/év	~ 51 tonna/év

Gazdasági tevékenységből származó légszennyezés:

Az üzemi és szolgáltató létesítmények légszennyező tevékenységeire és a légszennyező forrásokra a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet vonatkozik, az általuk kibocsátható légszennyező anyagok határértékeit a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I.14.) VM rendelet állapítja meg. Az előzetes tájékozódás alapján káros mértékű, azaz határérték feletti légszennyezést a helyhez kötött források a jelenleg ismert állapotban nem okoznak.

Jelentős légszennyező hatást okozó üzemi telephely nincs, a belterületen meglevő üzemek jellemzően nem jelennek terhelő hatást a környezetre (ipari park, varroda stb.) Illékony szerves oldószereket (VOC) felhasználó, jelentősebb üzemi telephely nincs.

Környezeti levegőminőség (immisszió):

A településen immissziós mérőállomás nem működik. A légszennyező források alapján becsülhető, hogy tartósan nem fordul elő határértéket meghaladó légszennyezettség, egyik szennyezőanyag esetében sem.

Pest megyében általában jellemző, hogy a szálló és ülepedő por koncentrációja – az időjárási viszonyoktól függően – esetenként meghaladja a határértéket.

A gázfűtés elterjedésével a tüzelésből származó szilárd légszennyező anyagok mennyisége ma már kevésbé jelentős.

Az ólmozatlan benzin használatának köszönhetően, 1998 óta a szálló poron belüli ólomtartalom a kimutathatósági határ közelébe csökkent.

A területre általánosan jellemző levegőminőségi probléma az allergiát okozó pollenek időszakosan megemelkedő koncentrációja, melyek közül parlagfű pollen az egyik kritikus anyag. A gyommentesítés, a dűlőutak, árkok környezetének rendben tartása enyhíthet a problémán.

Levegővédelmi szempontok és javaslatok

A környezeti levegőminőség tekintetében a legfontosabb, javasolt intézkedések:

Szilárd tüzelés esetén: a korszerű tüzelőberendezések alkalmazása, és a szomszédos épületek átlagos gerincmagasságát legalább 0,5 méterrel meghaladó, tüzeléstechnikailag méretezett kémények létesítése. Új épületek használatbavételi eljárásainál javasolt megkövetelni a tüzelőberendezések minőségi bizonylatát.

Belterületen fásítás, külterületi közlekedési és dűlőutak mentén a fasorok helyreállítása, újak telepítése szintén javasolt. A környezeti levegő minőségének javítása és az Alföldön jellemző porterhelés csökkentése érdekében is fontos az út menti fasorok, a mezőgazdasági területet tagoló erdősávok, erdőfoltok megóvása, helyreállítása.

Ipari, gazdasági létesítmények tervezése, engedélyezése során figyelembe kell venni a levegőtisztaság-védelemre vonatkozó előírásokat és az eljárásba be kell vonni a környezetvédelmi hatóságot.

A Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya az engedélyezési eljárás során határozatban állapítja meg a védőtávolságot, majd kezdeményezi ennek bevezetését a rendezési tervbe, és megkeresi a Gödöllői Járási Hivatal Földhivatali Osztályát is a védőövezet bejegyzésére. Meglevő létesítmények esetében a rendezési terv keretein belül biztosítható a védőtávolság.

2.1.2. Vizek

Víz nélkül nincs élet. A környezetvédelem egyik legfontosabb feladata tehát a víz védelme. A vizek mennyiségi és minőségi védelmét, valamint a fenntartható vízkészlet-gazdálkodást biztosítanunk szükséges, és az esetleges károsodásokat meg kell előzni. A lakosság tájékoztatása nem mindig megfelelő, ösztönözni kell a vízbázisok védelmére, a takarékos vízhasználatokra, a szennyvízgyűjtés,- elvezetés,- tisztítás fontosságára, a vízi környezet megóvására.

Felszíni vizek

Pécel a Gödöllői dombság lábánál helyezkedik el. Felszíni vízfolyás a Rákos-patak, melynek vízhozama 0.34 m³/s. Ez egyúttal befogadja is a szennyvíztelep által kibocsátott kezelt szennyvíznek. Állóvizek a Tőzeg bányatavak, melyek hasznosítása horgásztóként történik.

Az utóbbi időszakban a felszíni vizek minősége drasztikusan csökkent. Ennek okai a túlzott igénybevétel, valamint a magas szennyezőanyag-kibocsátás. A probléma mérséklése helyi és globális szinteken egyaránt életően fontos.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítéséhez Magyarország területét - amely teljes egészében a Duna vízgyűjtőjéhez tartozik - 42 tervezési alegységre osztották fel. Pécel városa a Közép-Duna tervezési alegységhez tartozik. A közel 8600 km² területű Közép-Duna tervezési alegység meglehetősen különleges helyzetben van, mivel nem egységes vízgyűjtőterületet, hanem a Duna két partján lefutó kisvízfolyások vízgyűjtőinek sokaságát foglalja magába. Ezek a bal parton a Szob és a Csepel-sziget északi csúcsa között, a jobb parton pedig a Dömös és Dunaföldvár között érik el a Dunát. Ennek megfelelően a terület földrajzi felépítése is változatos: a bal parton ide tartozik a Börzsöny déli része, a Gödöllői-dombság nyugati szegélye és a hordalékkúpteraszokkal tagolt Pesti-síkság keskeny északi elvégződése. A jobb parton az északkeletdélnyugati csapásirányú, töréses, pikkelyes szerkezetű Dunántúli-középhegység részai közül a Visegrádi-hegység, a Pilis, a Budai-hegység és a Zsámbéki-medence, a Gerecse és a Vértes egyes részei, illetve a déli irányból benyúló Mezőföld északi része csatlakozik a területhez. Ebből következően a tervezési egység földtani felépítése is rendkívül változatos.

A település közelében több patak és tó is található.

Felszíni vízfolyások:

- Rákos-patak
- Péceli Csúnya-ág
- Lélek-patak

Felszín alatti vizek

Pécel település a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területen lévő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet szerint felszín alatti víz szempontjából érzékeny területen helyezkedik el.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet 2/B számú melléklete szerint a település területe a nitrát érzékeny területek közé tartozik.

A nitrát érzékeny területeken a vizek védelmét szolgáló intézkedések a következők:

- Tilos hígtrágya, trágyalé, továbbá a trágyatárolók csurgalékvezeinek bevezetése a vizekbe.
- Állattartó telephez trágyatároló nem létesíthető felszíni víztől, ivóvíznyerőhelytől számított legalább 100 méteren belül.
- Hígtrágyatároló nem létesíthető külön jogszabály szerinti vízjárta területeken.

A nitrátérzékeny területeken a nitrátszennyezés megelőzése, illetve csökkentése érdekében országosan egységes, összehangolt intézkedéssorozatot kell megvalósítani.

Felszín alatti vizeket veszélyeztető források:

- felhagyott szeméttelep (külterület 0275/6 hrsz., rekultiválása folyamatban)
- illegális hulladéklerakás (külterület, Maglódi út mellett 034 hrsz.)
- szennyvíztelep
- a lakossági meglévő és nem vízzáró szennyvízgyűjtő aknák, illegális szikkasztások
- benzinkutak, telephelyi üzemanyag-tárolók

Felszín alatti vizek igénybevétele:

A település közigazgatási területén az ivóvízellátást a Dél-Pest Megyei Víziközmű Szolgáltató Zrt. biztosítja.

Felszín alatti vizek minősége, terhelése:

Az eddigi talajvíz mintavételek és a figyelő kutak adatai alapján a talajvíz gyakorlatilag a település területének nagy részén szennyezettnek tekinthető. Az eredmények alapján a talajvíz mezőgazdasági és kommunális, ipari eredetű szennyezésekkel terhelt. A vízbázisok védelme és az állapot javulása érdekében további bevezetések nem engedhetők meg, a meglévő, ismert szennyezések feltárása és megszüntetése a Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályának kötelezése alapján, környezeti felülvizsgálat keretében történik. Az új létesítményeknél a szennyezések kizárása, a földtani közeget, felszín alatti vizet nem terhelő megoldások alkalmazása szükséges.

Vízbeszerzés

Pécel település az 1960-as évektől kezdődően, részleteiben bővített és fejlődő vízmű rendszerként alakult ki mai formájában. A több évtizedes, koncepció nélküli, eseti bővítések magukon hordozzák a vízmű alapvető jellemzőit. A rendszer változó átmérőkkel 81.428 fm gerinc és elosztó hálózattal üzemel. Jelenleg 18 db mélyfúrású kútból termelik az ivóvizet, mely kielégítő ellátást biztosít. A terepviszonyok szerint B 190,00 m és B 287 m szintek közötti ellátási igényrel, öt zónára osztott a tároló és nyomásfokozó rendszer. A csőhálózat anyaga és állapota változó, a 70 éves kortól a jelenleg építettig. Az alkalmazott csőanyagok gyakorlatilag a teljes használatos anyag skálát lefedik. A rendszer összehangolt vezérléssel rendelkezik URH adat átvitellel, PLC egységen keresztüli vezérléssel, így a péceli diszpécser központban nyomon követhető az üzemállapot medencék teltsége, kutak üzeme, valamint nyomásfokozók üzemállapota szerint. A termelt víz mennyisége évszakosan változó, nyári csúcs mennyiségek 4000-5000 m³ értékben alakulnak. Téli fogyasztás 1500-2000 m³/d érték körül regisztrált. Vízmű kapacitás szempontjából mértékadónak tekinthető az 5000 m³/d csúcsfogyasztás. A kutak víztermelése és a tároló kapacitások alapján valószínűsíthető, illetve eddigi üzemviteli tapasztalatok is alátámasztják, hogy a péceli vízmű rendszer jelenleg a település ellátására mennyiségileg és minőségileg is alkalmas. A hálózat állapotával kapcsolatosan generális problémák nincsenek, azonban néhány esetben, és helyen, illetve csőszakaszon kisebb beavatkozás és korszerűsítés, valamint rekonstrukció szükséges.

A szennyvíztisztítás és szennyvíz-elvezetés

Pécel város önálló szennyvíztisztító teleppel rendelkezik. A tisztított szennyvizet a Rákos-patakba vezetik.

A város vízfelhasználása 2000-4000 m³/d érték között változik évszakoktól és naptári napoktól függően (nyári csúcs-hétfévi csúcs) függően. A szennyvíztisztító telep ennek megfelelően 2000 m³/d tisztítási kapacitással volt alkalmas, mely a befejezett rekonstrukció folytán 17.000 lakosegyenértékre módosult, így a csúcsterhelési időszakok szennyvízeinek tisztítása is megoldódott.

A tisztítási technológia ismertetése:

A korábbi, és legutoljára használt technológia figyelembe vételével a szennyvíztisztító telep felbővítésre került, melynek során a meglévő rendszer számos eleme megmaradt, illetve korszerűsítésre került.

Ennek megfelelően a jelenlegi rendszer az alábbi:

A telepre érkező szennyvizeket a tisztítási technológia gravitációs láncának biztosítására a telepi 1. sz. átemelővel a mechanikai előtisztító rendszerre emelik, melyet követően a szilárd szennyeződésektől (gépi rácsos darabos szennyeződés kifogás, homokfogás, zsírfogó berendezés) mentesített szennyvíz a biológiai rendszerre kerül, melyben az 1 db régi és az 1 db új PURDEN típusú kombinált műtárgy végzi a levegőztetett szennyvíz lebontását anaerob, aerob, és anoxikus szektorok közbeiktatásával a totális oxidáció és oxigén mentes lebontás folyamán.

Az oxidációs levegő ellátást a régi és új légfúvó gépház biztosítja. A lebontás termékeként keletkező szerves iszapot részben cirkuláltatják a folyamat egyensúlya érdekében, részben pedig a főlös iszapot, és a PURDEN műtárgyak felületén képződött felúszott anyagot a rendszerből elvéve az iszapsűrítő műtárgyba juttatják, melyből a kiülepedést követően az iszapmentes vizet visszavezetik a biológiai rendszerbe, illetve a kiülepedett iszapot az iszapvíztelenítő rendszeren szilárdabb konzisztenciájú, és konténerrel szállítható anyaggá alakítják, majd ártalmatlanító helyre szállítják.

A rendszer valamennyi csurgalék vize visszakerül a tisztítási folyamat elejére. Műtárgy hiba és nagy záporok esetére 2 x 500 m³ térfogatú havária tároló létesült, melyből egyenletes átemelésével a technológia felé a normális tisztítási folyamat helyre állítható.

A rendszeren iszap és uszadék átemelők találhatók a technológiai folyamat biztosítására. A tisztított szennyvíz labirint medencén át gravitációsan jut a Rákos-patakba. A labirint medencében szükség szerinti utóklórozásra van lehetőség.

A tisztító telepen szippantott szennyvíz leürítő létesítése is szerepelt a rekonstrukciós programban, mely leürítő és átemelő aknából áll.

2.1.3. Föld

Pécel város hazánk közepén, Pest megyében, helyezkedik el Dombvidéken a földrajzi 19,20 hosszúsági és 47,29 szélességi fokon, 247 Bfm. tengerszint feletti magasságban. Szomszédai északon Isaszeg 9 km-re, nyugaton Budapest 1 km-re, délen Maglód 5 km-re, fekszik. A város közigazgatási területe 43,62 km², lakossága 15.358 fő.

Éghajlata kontinentális, mérsékelt éghajlat. A mérsékelt mennyiségű csapadék eloszlása meglehetősen egyenetlen.

A terület talajviszonyai a földtani, éghajlati adottságoknak megfelelően sok átmeneti sajátosságot mutatnak az Észak-magyarországi-középhegység és az Alföld között. A dombság nagyobbik részén a talajok alapközete lösz, valamint homok, illetve sok helyen a lösz keveredett a homokkal, ott löszös homokon indult meg a talajképződés. A kistáj uralkodó talajtípusai az egykori és a mostani erdőkben is az erdőtalajok, nagyrészt barna és rozsdabarna erdőtalajok. Az uralkodó erdőtalajok mellett sok átmeneti szelvény jellemző löszön, homokos löszön kialakult talajok esetén, régóta szántó- földi művelés alatt álló területeken. Kisebb területet foglalnak el a mélyebb fekvő területek réti talajai. Eredeti, ép szelvény csak kis területen figyelhető meg, ennek oka az intenzív erózió, a táj Magyarország egyik legerodáltabb területe. Az erózió hatására nagy területen az eredeti erdőtalajok „A” és „B” szintje lekopott, ezért a felszínre a lösz került (STEFANOVITS 1956). A talajerózió a Gödöllői-dombság északi részén, a Vácegres-Gödöllő- Pécel-Mende vonalon igen erős. A vonalas erózió is nagy területen fellép (LÁNG 1967), amin belül az árkos erózió is gyakori (2. ábra). A térség jelentős része szántóföldi művelés alatt áll, ugyanakkor az erdős területek aránya kiemelkedően magas, az

országos átlag feletti. A szántóföldi művelés alatt álló területeken a talajerózió veszélye fokozottan jelentkezik.

2.1.4. Természetvédelem

Napjainkban egyre hangsúlyosabban vetődik fel a természeti adottságok humán értékei használatának igénye, a természetes élőhelyek, tájképi értékek védelmének szükségessége, természet-közei állapotuk hosszú távú fenntartásának követelménye. Egyszerre kell a hasznosítás és a megőrzés – egy szóval a környezetgazdálkodás – szempontjait úgy ütköztetni, összehangolni, hogy a természeti adottságok és értékek, mint a közösség tulajdona, hosszú távon megmaradjon, megújulhasson és szolgálhassa utódaink örömét és érdekeit. A fenntartható fejlődés elvét kell szem előtt tartani, tehát a jelenben meglévő erőforrásokat oly módon kell hasznosítani, hogy a jövő generáció számára is biztosított legyen az ezzel való gazdálkodás lehetősége.

3. Település és épített környezet

3.1. Úthálózat

Pécel Város belterületén összesen 70,669 km önkormányzati kezelésű út található, melyből 61 km valamilyen burkolattal rendelkezik. Az utak nagy része aszfalt burkolatú, melyek állapota a városban nagyon eltérő.

Pécel Városának belterületén nagyon nagy szükség lenne több utca burkolatának felújítására. A fenti nagyságú útállomány folyamatos karbantartást igényel, melyet az önkormányzatnak saját forrásból, valamint az esetlegesen elnyert pályázati támogatásokból kell finanszírozni. Az úthálózat karbantartása, felújítása elengedhetetlen a megfelelő műszaki állapot fenntartása érdekében.

További feladatok:

- a város úthálózatának pénzügyi lehetőségek függvényében történő felújítása, aszfaltozása
- városközpont további felújítása
- járda és gyalogosátkelők építésének folytatása a város területén
- a bel- és külterületi földúthálózat rendszeres karbantartása

3.2. Köztisztaság, hulladékkezelés

A keletkező kommunális hulladék becsült mennyisége, normatív adatok és a lakosok száma alapján számítva: kb. 3950 t/év. Az inert (bontási, építési jellegű szilárd hulladékok) és egyéb eredetű hulladékokkal együtt, ez kb. 5100 t/év lerakott, hulladékot jelent. A kertés, vegyes tüzelésű fűtőberendezéssel rendelkező háztartásokra jellemző, hogy az égethető hulladékok egy részét saját tüzelőberendezéseikben hasznosítják, a szerves hulladékok egy része pedig a háztáji állattartásban vagy komposztálást követően a kertekben hasznosul.

A hulladékok heti egyszeri elszállítása, a teljes belterületen biztosított. A gyűjtés kukával és fóliazsákkal történik, a szállításhoz hulladékszállító tehergépkocsi áll rendelkezésre. Szelektív gyűjtés jelenleg a város teljes közigazgatási területén házhoz menő rendszerrel működik. A közszolgáltatást a Vertikál Zrt. látja el.

3.3. Épített környezet

A települési környezet az ember által mesterségesen kialakított anyagi rendszer, amelynek alapvető funkciója az ember mindennapi életéhez elengedhetetlen társadalmi szükségletek kielégítése.

A város polgárainak, a településre érkező vendégek, az átutazók közérzetét alapvetően befolyásolja a település közterületeinek, utcáinak állapota, tisztasága, rendezettsége.

A települési környezet állapotát jellemző tényezők:

- az épületek állapota, a települési infrastruktúra és a köztisztaság helyzete,
- az iparból és közlekedésből adódó légszennyezés,
- a közterületek állapotának elhanyagolása pénz hiányában,
- a települési zöldfelület aránya.
-

Az emberi egészség alakulásának környezeti összefüggései:

Az emberiség a természet szerves része. Befolyását a természetre létszámának nagyságrendje, valamint a természetre kifejtett hatása határozza meg: lakónépesség, élve születés, halálozás.

Az épített környezet állapotával kapcsolatos fő problémák:

- lakásállomány, a lakóépületek állapotának romlása, (*lakásállomány*),
- középületek, közterek (pénzügyi források hiánya, kialakult emberi magatartásformák, viselkedéskultúra) (*közlekedés*),
- műemlék jellegű épületek állapotromlása.

3.4. A lakosság tudatformálása

A helyi lakosság környezethez való viszonya nem csupán a társadalmi és családi háttér függvénye, de befolyásolja a közösségi lét, illetve a települési és megyei önkormányzat környezeti stratégiája. Érdemes tehát részletesen megvizsgálni a lakossági véleményeket, illetve a társadalmi kezdeményezések célját és folyamatát. Ezzel képet kaphatunk arról, hogyan érdemes egy adott közösségben tájékoztató-tudatformáló stratégiánkat alakítani. Ebbe nem csupán a gyerek- és fiatalkori nevelés tartozik bele, hanem a közvetett, felnőttekre ható tudatformáló tevékenység is. Ez utóbbinak része a környezetvédelem területén kifejtett civil aktivitás indirekt hatása is. Az átalakuló igényekre válaszképpen fontossá vált, hogy nemcsak az egyén vagy a család szintjén, hanem a társadalom magasabb szintjein is megfogalmazódjon a mindennapi, rövid és hosszútávon tapasztalható környezeti gondokra való odafigyelés gondolata. Erre nem csupán környezetvédelmi szabályok, intézkedések bevezetésével van szükség, hanem folyamatos, tudatos szemléletformáló tevékenységgel is.

A város kiemelten figyelmet szentel a környezeti nevelés hatékonyságának növelésére, nemcsak a gyermekek estében, hanem a lakosság környezeti tudatosság széleskörű elsajátítása érdekében is.

4. Fenntarthatósági tervek és célok

4.1. A települési környezet tisztasága

A közvetlen települési környezet képezi az ember mindennapi életterét. A települési közterületek (utak, járdák, parkok állapota) rendezettsége, tisztasága, a megfelelő növényzet – elsősorban őshonos, tájba illő fajok felhasználásával - nagymértékben javíthatja az ott élők közérzetét. A tisztaság és a növényzet számottevően növeli az ingatlanok értékét is.

Szerepe van a káros környezeti hatások, a porterhelés a gáz állapotú szennyező anyagok és a zaj csökkentésében.

Cél: Kevesebb környezeti stresszhatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása.

Feladat:

- Az önkormányzatnak folyamatosan figyelemmel kell kísérnie és be kell tartatnia a település rendjéről szóló 19/2016. (X.10.) önkormányzati rendeletben szabályozott közterületek tisztántartásának rendjét.

- A folyamatosan használaton kívüli, beépítetlen belterületi magáningatlanok rendben tartására, gondozására kötelezettség előírása.

- A településen a közterület-felügyelők felelősek a köztisztaság fenntartását szolgáló rendelet betartásáért. Annak érdekében, hogy még hatékonyabban ellássák feladatukat, növelni kell a műszaki-, tárgyi-, jogi-, és anyagi feltételeket. A szemelőkkel szemben hatékonyabb fellépéssel, tettenéréssel és bírság kiszabásával kell küzdeni.

- A településen szeméthyűtők kihelyezéséről és folyamatos fenntartásáról kell gondoskodni. A kihelyezésnél és pótlásnál figyelembe kell venni a jelentkező lakossági igényeket. Ezzel a forgalmas közterületeken képződő hulladék kulturált gyűjtése és elszállítása megoldható. Továbbá szankciók érvényesítésével, tettenéréssel, pénzbírsággal kell megoldani a drága szeméthyűtő edényeket megrongálókat.

4.2. Zaj- és rezgés elleni védelem

Zajvédelmi követelmények:

A megengedett zaj- és rezgésterhelési határértékeket a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM rendelet határozza meg. A település belterületének besorolása egy- ségesen "Laza beépítésű lakó- és intézményterület", melyre az ipari és szolgáltató létesítményekből származó zajterhelés megengedett mértéke :

nappal (06-22) : 50 dB(A)

éjjel (22-06) : 40 dB(A)

Közlekedési eredetű zajterhelés megengedett mértéke az összekötő utak és települési utak menti (csak új létesít-
ményekre, vagy megváltozott terület-felhasználás esetére kötelező érvényű) területekre:

nappal (06-22) : 60 dB(A)

éjjel (22-06) : 50 dB(A)

Zajforrások emissziója:

Lakossági szolgáltató létesítmények:

A kereskedelmi és

- A folyamatosan használaton kívüli, beépítetlen belterületi magáningatlanok rendben tartására, gondozására kötelezettség előírása.

- A településen közterület - felügyelők felelősek a köztisztaság fenntartását szolgáló rendelet betartásáért. Annak érdekében, hogy még hatékonyabban ellássák feladatukat, növelni kell a műszaki-, tárgyi-, jogi-, és anyagi feltételeket. A szemelőkkel szemben hatékonyabb fellépéssel, tettenéréssel és bírság kiszabásával kell küzdeni.

- A településen szeméthyűtők kihelyezéséről és folyamatos fenntartásáról gondoskodni kell. A kihelyezésnél és pótlásnál figyelembe kell venni a jelentkező lakossági igényeket. Ezzel a forgalmas közterületeken képződő hulladék kulturált gyűjtése és elszállítása megoldható. Továbbá szankciók érvényesítésével, tettenéréssel, pénzbírsággal kell megoldani a drága szeméthyűtő edényeket megrongálókat.

Zajvédelmi követelmények:

A megengedett zaj- és rezgésterhelési határértékeket a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapí-
tásáról szóló 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM rendelet határozza meg. A település belterületének besorolása egy-
ségesen "Laza beépítésű lakó- és intézményterület", melyre az ipari és szolgáltató létesítményekből származó
zajterhelés megengedett mértéke :

nappal (06-22) : 50 dB(A)

éjjel (22-06) : 40 dB(A)

Közlekedési eredetű zajterhelés megengedett mértéke az összekötő utak és települési utak menti (csak új létesítményekre, vagy megváltozott terület-felhasználás esetére kötelező érvényű) területekre:

nappal (06-22) : 60 dB(A)

éjjel (22-06) : 50 dB(A)

Zajforrások emissziója:

Lakossági szolg. szolgáltató létesítményeknél határérték feletti zajkibocsátás nem ismert. Zajterhelés miatti probléma nincs a településen.

Közüti közlekedés zajterhelése :

Jelentősebb forgalom a Pesti úton zajlik. A jelenlegi forgalom zajterhelését ÚT 2-1.302-2000 sz. műszaki előírás szerinti számítással vizsgáltuk. A számítás alapján a lakóházak jellemző zajterhelése:

Jármű zaj-kategória	Napszak	Óra-forgalom jármű/óra	Zajterhelési határérték dB(A)	Lakóházak zajterhelés túllépés	
				LAeq dB(A)	T dB
I.	nappal (06-22)	80	60	63	+3
II.		8			
III.		8			
I.	éjjel (22-06)	15	50	55	+5
II.		2			
III.		2			

Határérték feletti zajjal terhelt területek:

A belterület helyi és átmenő forgalma a Pesti út menti lakóházakat terheli, és a határértéket 3-5 dB(A)-val haladja meg. Tekintettel arra, hogy a határérték csak az új utakra kötelező érvényű, és sem a járműforgalom nagysága, sem a határérték-túllépés mértéke nem tekinthető jelentősnek (a nappali 60-65 dB(A) közötti terhelési szint az ú.n. „szürke” zónába tartozik) , ezért zajvédelmi okokból beavatkozást nem javasolunk.

Üzemi telephelyek:

Határérték feletti zajkibocsátás, zajbírsággal sújtott üzemi telephely a településen nem ismert. A helyszíni adatgyűjtés és bejárás tapasztalatai alapján az ipari park esetében jelentkezhet zaj- és rezgésterhelési probléma. A telephelyre korábban a környezetvédelmi hatóság zajkibocsátási határértéket írt elő, de határérték feletti zajkibocsátás nem jelentkezik.

Tervezés szintjén felmerült az igény szélerőmű park telepítésére a település külterületén. Ezzel kapcsolatosan nem javasolunk rendezési terv szintjén területet kijelölni, de figyelembe kell venni, hogy a lakóövezettől 800-1000 m távolságon belül a zajterhelési határérték teljesülése nem biztosítható.

Az erőművek telepítési helyét az előzetes környezeti hatásvizsgálati eljárás során, a környezet- és természetvédelmi követelmények, valamint a telepítés célszerűségi szempontjainak együttes figyelembevételével kell meghatározni, ugyanis a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.)Korm. rendelet alapján a 2 MW fölötti névleges teljesítményű szélerőmű park a környezeti hatásvizsgálatra kötelezett tevékenységek körébe tartozik.

Javaslatok:

Szélerőmű park létesítése esetén a lakóövezettől 1000 m védőtávolság biztosítandó. 2 MW fölötti névleges teljesítmény esetén a létesítéssel kapcsolatos engedélyezési eljárások csak a jogerős környezetvédelmi engedély birtokában kezdeményezhetők.

A belterületen létesíteni kívánt gazdasági létesítmények tervezése, engedélyezése során figyelembe kell venni a zaj- és rezgésvédelemre vonatkozó előírásokat, és az eljárásba be kell vonni a környezetvédelmi hatóságot. A zajvédelmi követelmények teljesítése az építési eljárás során valósul meg.

Cél: A lakosság egészségvédelme, a településen pihenést, kikapcsolódást kereső vendégek nyugalma érdekében a környezeti zajok elfogadható szintre mérséklése.

Feladat:

- A meglévő zaj és rezgés források feltárása, pontos nyilvántartása, zajkibocsátási határérték megállapítása, a meglévő problémát okozó zajforrások kibocsátásának csökkentése, korlátozása, település zajtérképének elkészítése.

- Zaj- és rezgés elleni védelem bármely zajt kibocsátó létesítmény csak abban az esetben üzemeltethető, vagy építhető, illetve bármely tevékenység csak abban az esetben folytatható, ha az általa kibocsátott zaj mértéke a környezetben a vonatkozó rendelet szerinti határértéket nem haladja meg.

- A gazdasági területi és lakóterületi funkció megengedett zajterhelési határérték eltérése 10 dB. A zajhatás csillapítása érdekében a gazdasági terület határán belül egy 20 m széles, háromszintű, vegyes fajú, örökzöldeket is tartalmazó zajvédő cserje- és erdősávot javasolt telepíteni. A gazdasági területek körüli mezőgazdasági területek ne legyenek beépíthetők.

- Zajkibocsátással járó tevékenység (üzemlétesítés, felújítás, üzembe helyezés, építés) megkezdése előtt a területileg illetékes felügyelőségtől zajkibocsátási (emissziós) határérték megállapítását kell kérni és annak betartásáról gondoskodni kell.

- A közút zajscsökkentése passzív zajvédelmi intézkedésekkel érhető el (növénytelepítés, az út felőli védendő épületek nyílászáróinak zajvédő üvegezése).

4.3. Levegőtisztaság védelem

Az utóbbi két évszázadban a földön a levegő összetétele jelentősen megváltozott, ugyanis egyes légköri nyomgázok és aeroszol részecskék légköri mennyisége világszerte rohamosan emelkedik. Az emberiség létfeltételeit is veszélyeztető következmények elkerülése csak nemzetközi összefogással lehetséges, amelyben Magyarországnak és a településnek is az arányos felelősség elve alapján kell szerepet vállalnia.

Az éghajlatváltozás kockázatát csak az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével lehetséges megelőzni. E gázok kibocsátása az energiatermelés, a közlekedés, egyes ipari tevékenységek és az intenzív mezőgazdasági termelés rovására írható, így a légkör védelme végső soron a nemzetgazdaságokat átszövő energetikai, közlekedési infrastruktúra, illetve a termelési-termesztési rendszerek fenntarthatóbb fejlesztését jelenti.

A globális folyamatok mellett helyi szinten nem az üvegházhatású gázok, hanem az emberi egészséget, az ökológiai rendszert és az épített környezetet is fenyegető légszennyező anyagok okoznak komoly gondokat. Ezek forrásai szintén az energetikai és más iparágak, a mezőgazdaság, a közlekedés, a szolgáltató ágazat, a lakossági fűtés – tehát antropogén eredetűek. Olykor a természet maga is nagymértékben hozzájárul a légszennyezéshez (vulkán kitörés, aszály, hévízforrások, stb.). A légszennyezők e csoportjának hatása általában jóval gyorsabban érzékelhető (napok, hetek, súlyos esetekben percek alatt), mint az üvegház hatású gázok esetében.

A légszennyező anyagok szilárd (por, korom, pernye), gáz (kéndioxid, nitrogén oxidok, kénhidrogén, ammónia, szén-monoxid, metán, alacsony forráspontú szerves anyagok) és gőz (üzemanyag gőzök, közepes és magas forráspontú szerves anyagok) lehetnek. A szilárd légszennyezőkhöz gyakran kötődnek az egészségre különösen

káros szerves mikroszennyezők (policiklikus aromás vegyületek, dioxinok, oldószergőzők, stb.). Ezen anyagok egy része a légkörben rövid élettartamú, így csak a kibocsátási pont szűkebb környezetében (néhány 100 m – néhány km) van jelentős hatásuk. Ugyanakkor egyes anyagok (pl. savas oxidok) regionális, mások (freonok, perzisztens szerves vegyületek) globális szinten is kifejtik káros hatásukat.

A települési környezetvédelmi programban nagy figyelmet kell fordítani a légszennyezők e csoportjába tartozó anyagok csökkentésére is, mivel ezek lokálisan és rövidtávon hatnak mind a lakosság egészségi állapotára, mind pedig az élővilágra és az épített környezetre.

Pécelen környezetet terhelő ipar nincs, így a legjelentősebb környezetterhelő tevékenység a közlekedés. A forgalom jelenleg műszaki védelem nélkül érkezik a településre, s gyakorlatilag a járművezetők belátásán múlik a sebességsökkentés. A közúti közlekedési kibocsátások alakulásában három tényező játszik fontos szerepet: az üzemanyag és a gépjármű-állomány minősége, valamint a gépjárműhasználat mennyisége.

A szilárd tüzelőanyag felhasználása, a földgáz program megvalósulása kapcsán, lényegesen csökkent illetve további csökkenéssel lehet számolni, ami szintén javíthatja a város levegőjének tisztaságát.

A biológiai eredetű légszennyezők közül legjelentősebb a parlagfű allergizáló hatása, de a nyír, kőris, mogyoró pollenek hatását is figyelembe kell venni a város belterülete fásítási tervének elkészítésénél, gondoskodni kell a parlagfű szervezett és hatékony irtásáról.

Cél: A jó levegőminőség fenntartása, a település környezeti levegőminőségének javítása, különösen a NO_x , SO_2 , és az üledő porszennyezés vonatkozásában.

Feladat:

- A település belterületén lévő rendszeresen kezelt zöldfelület, park, virágágyás talaja megfelelő morzsás szerkezetű, de szerves anyagpótlásuk a változó időjárás miatt folyamatosan szükséges. Játsszótér vagy parkoló céljára használt zöldfelületek kitaposott növényzetét pótolni kell és az eredeti funkcióját helyreállítani, vagy valós igény esetén kiépített pormentesített utat, parkolót kell létesíteni.

- Jelentős porszennyező források a városba a burkolt útestet és a járda, illetve kerítés közötti növényzet nélküli területek, tisztítatlan járdák. Ezek rendben tartása érdekében érvényt kell szerezni az ingatlanulajdonosok, használok ez irányú kötelezettségeire vonatkozó előírásainak, és kezdeményezni kell a növényzet nélküli felületek gyepesítését.

- A közterületen tárolt építési- és bontási anyagokat (homok, folyami sóder, bontási törmelék stb.) takarással kell ellátni a porszóródás megakadályozása érdekében. A takarás alkalmazását a közterület-használati engedélyben kell előírni.

- A pollenszennyezés mértékének csökkentése érdekében a kezelt zöldfelületeken a kaszálást a virágzás előtt minden esetben el kell végezni. A közterületek fásítása és a fafajta váltás során a légszennyezés szempontjából kedvezőtlen hatású fafajok (nyárfa, nyírfa, platán) telepítését kerülni kell.

- A települési zöldfelületek mennyiségét és minőségi állapotát továbbra is fejleszteni szükséges.

- Megújuló energiaforrásokra való áttérés ösztönzése.

- Fosszilis energiahordozók hatékonyabb átalakítása (kis fajlagos szennyezőanyag-kibocsátású, korszerű tüzelőberendezések alkalmazásának támogatása).

- A káros kibocsátás csökkenését eredményező építőipari, építészeti megoldások megvalósításának támogatása, ösztönzése (passzív napenergia hasznosítás, hőszigetelés).

- Az avarégetés káros hatásának, a komposztálás hasznosságának propagálása, illetve az avarégetés rendjének, tiltásának szabályozása önkormányzati rendelettel.

4.4. Ivóvízellátás

A víz alapvető, pótolhatatlan lételeme minden élőlénynek. Az érintetlen vagy természetközeli állapotú tiszta felszíni vizek a biodiverzitás megőrzése szempontjából kiemelt jelentőségűek. A víz természeti erőforrásként is értékes. A felszíni és felszínalatti vizeket megannyi gazdasági tevékenységhez használják fel: turizmus, mezőgazdaság, ipar, bányászat és nem utolsósorban természetesen ezek az ivóvíz legfőbb forrásai. A víz megújuló természeti erőforrás, azonban a 3. Víz Világ Konferencián (Kiotó, 2003. március) is megfogalmazásra került az utóbbi évtizedek azon jelentős felismerése, hogy nem körültekintő használata és a globális igények szakadatlan növekedése (népességnövekedés a gazdasági növekedés, fogyasztás, „életszínvonal” növelés kényszerével párosulva) következtében az egészséges édesvíz hiánytól szenvedő lakosság aránya rohamosan emelkedik, a fenntarthatóságot veszélyezteti, mi több, diplomáciai vagy akár fegyveres konfliktusok robbanhatnak ki a nem is oly távoli jövőben. Ennek elkerülése, érdekegyeztetés, a vízkészletek takarékosabb felhasználása érdekében számos globális kezdeményezés indult, mint pl. a „Water for Peace” – Víz a Békéért – program.

Cél: Ivóvízbázis védelme, a vízminőség javítása, a fenntartható vízkészlet-gazdálkodás megteremtése.

Feladat:

- A vízminőségi előírások betartása miatt a vízműben további vízkezelés, technológiai-korszerűsítés szükséges, ugyanis az új szabványoknak megfelelő vízminőség javítást a vízműnek meg kell oldani.
- Továbbá szorgalmazni kell az eltömített artézi kutak újra megnyitását, melynek kimagaslóan egészséges, tiszta a vize.

4.5. Energiagazdálkodás

Világszerte erős törekvés mutatkozik a megújuló energiaforrások hasznosítására, egyrészt a fosszilis energiahordozók felváltása, másrészt a környezeti kockázat csökkentése, harmadrészt pedig az energiainport függőség csökkentése érdekében. A megújuló energiaforrások alkalmazása a terület- és gazdaságfejlesztés kiemelkedő fontosságú területe gazdasági, szociális és környezeti szempontból egyaránt. A hagyományos fosszilis energiahordozók (kőszén, kőolaj, földgáz) ára egyre inkább emelkedik és utóbbiak esetében a készletek kimerüléséhez közeledve hosszabb távon még erőteljesebben fog emelkedni, amivel a lakosság jelentős része képtelen lesz lépést tartani. Másrészt, a kőolaj és gázárak növekedése nyomást fog gyakorolni a kőszén felhasználás növelése irányában, amely a már ismert környezetvédelmi problémák (savas eső, pernye stb.) ismételt súlyosbodásához vezet, amennyiben megfelelő alternatív energiaforrások fejlesztése nem történik meg. Az elkövetkező 1-2 évtized átmeneti állapotnak tekintendő, amikor a hagyományos energiahordozók közül a legkisebb szennyezést okozó földgáz használatát célszerű növelni.

Feladat:

- A közvilágítás céljából működtetett hálózat rekonstrukciójakor vagy új hálózatok kiépítésekor, a hagyományos izzók, lámpák lecserélésekor törekedni kell az energiatakarékos LED lámpák és kompakt fénycsővek alkalmazására, illetve ezzel egyidejűleg a lámpatestek egységesítésére.
- A gázenergia ellátás kapacitási és infrastrukturális oldalról megoldott. Ez által a településen mind a szilárd, mind a folyékony energiahordozók iránti igény minimális.
- A belterület gázenergia szempontjából ellátott, azonban külterületek gázellátását szorgalmazni kell.
- Fenntartható fejlődés szempontjából nélkülözhetetlen az alternatív energiaforrások előtérbe kerülése a hagyományos energiahordozókkal szemben. Az alternatív energiák közül elsősorban a geotermikus energia, szélenergia jöhet szóba. Másodsorban számításba jöhet még a mezőgazdaságból származó biomassa, illetve a

hulladék kezelés során hasznosítható biogáz energianyerés céljából. Utána kell járni, hogy hol és milyen alternatív energiaforrást előállító üzemek épültek és azok milyen hatásokkal dolgoznak.

- Energiahatékonysággal, megújuló, alternatív energiaforrások alkalmazásával összefüggő ismeretek népszerűsítése, terjesztése, az iskolai oktatásba történő beillesztése, kampányok, tanfolyamok szervezése, kiadványok szerkesztése.

4.6. Zöldterület-gazdálkodás

Az épített környezet, azaz a település védelme, fenntarthatóvá, élhetőbbé tétele természetvédelmi, tájvédelmi, környezet egészségügyi és nem utolsósorban érzelmi-hangulati, mentális kérdés. Természetvédelmi kérdés abban a tekintetben, hogy hogyan illeszkedik az ökoszisztémába, mekkora térrészt foglal el és mekkorát használ fel. Tájvédelmi, tájlesztikai kérdés, hogy beleilleszkedik-e a tájszerkezetbe, vagy inkább további megbontását, feldarabolódását okozza. A település szerkezete, zöldfelület-rendszere, arculata nagyban meghatározza a lakosság hangulatát, egészségét, azaz döntően befolyásolja az életminőséget.

A település épített világa, az épületek, utak, műszaki létesítmények rendszere biztosítja a település működőképességét, az egyes települési funkciók közti szükséges kapcsolatokat.

Cél: Kevesebb környezeti stresszhatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása.

Feladat:

- A fák a zöldfelületi rendszer legfontosabb elemeit alkotják, és környezetvédelmi szempontból is domináns a szerepük.

- A település jól fásítottnak számít, azonban a fajok összetételét, arányát a következő években folyamatos munkával módosítani kell a megfelelő irányba (Egyes fajok arányának csökkentése, mások növelése, betegségekre érzékeny fajok elhagyása, gyümölcsfák tiltása).

- A közterületek gondozása (legalább évente két-háromszori kaszálás, évenként nyesés), a település körül a legveszélyeztetettebb részekben (utak széle, hulladéklerakásnak kitett területek stb.) függetlenül a terület jellegétől.

- Kertek, más ingatlanok tulajdonosainak kötelezése a gyommentesítésre.

- Az eltávolított biomassa szelektív gyűjtése, komposztálása.

- A fejlesztések során a fában szegény területeket kell előnyben részesíteni.

- A zöldfelület fejlesztésében fokozott hangsúllyal szerepelnek a települési kis terek, amelyek potenciálisan a településképre jellemző, csendes pihenőparkok kialakítását, fejlesztését teszik lehetővé.

- Magánházak előtti terület gyepesítése és védelme, szabályozni az ok nélküli gyep kiírtást.

4.7. Természeti és építészeti értékek védelme

Az országos és helyi védettség alatt álló természeti értékek védelme, a műemlékek, régészeti lelőhelyek, a városszerkezet és a városkép védelme. Ezek állagmegóvásán túl törekedni kell a védett értékek körének bővítésére.

Cél : az országos és helyi jelentőségű védendő értékek feltárása; a védett és védendő értékek állagának

megóvása, társadalmi elismertségük növelése; a természetvédelem igényeinek szem előtt tartása a már elhatározott vagy tervezett térségfejlesztési programoknál (pl. úthálózati, iparterületi és közműves fejlesztési elhatározások).

Feladatok:

- A helyi és országos védettségű értékek állagának megóvása, fenntartása és a természetvédelmi területek tervezettnél megfelelő bővítése, a védelem kiterjesztése.
- Az értékek állapotának és a változásoknak nyomon követésére együttműködés kialakítása a természetvédelemben érdekelt/érintett szervezetekkel.
- A város területén lévő kastélyok műemléki jellegű védettséget élveznek, amit a környezetvédelmi beavatkozások, városfejlesztési döntések kapcsán is szem előtt kell tartani (közlekedési kapcsolatok, forgalomszervezés, zaj- és rezgés elleni védelem stb.).

4.8. Helyi közlekedésszervezés

Az EU új közlekedésfejlesztési irányelve kimondja, hogy át kell gondolni a közlekedési infrastruktúrák rendszerét, és törekedni kell a meglévő hálózatokon, a meglévő feltételek javításával, környezetkímélő módon megoldani a gazdaság szállítási, és személyforgalmi igényét. Az utak vonatkozásában a szélességnél figyelembe kell venni a távlati közművesítést (vízvezeték, földkábel) a csapadékvíz-elvezetést.

Feladat:

- Meglévő útszakaszok, belterületi utak korszerűsítése, biztonságossá tétele és karbantartása.
- Új útszakaszok tervezése és építése a környezet- és természetvédelmi szempontok figyelembe vételével.
- A kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése és feltételeinek javítása.
- Kelő felől elkerülő út építése.
- Az előírt sebesség betartását elősegítő műszaki megoldások kialakítása .
- A biztonságos gyalogosközlekedés elősegítése (járdák, gyalogátkelőhelyek létesítése).
- A közlekedés környezeti hatásait (zaj, por) mérséklő növényzet telepítése.

4.9. Az épített környezet védelme

A település szerkezete, zöldfelület-rendszere, arculata nagyban meghatározza a lakosság hangulatát, egészségét, azaz döntően befolyásolja az életminőséget.

A település épített világa, az épületek, utak, műszaki létesítmények rendszere biztosítja a település működőképességét, az egyes települési funkciók közti szükséges kapcsolatokat.

Cél: A településkép harmóniájának fokozott védelme.

Feladat:

- A veszélyeztetett lakások, lakóépületek állapotát fel kell mérni, és rendbehozatalához megfelelő stratégiát kell kidolgozni.
- Az esztétikai, történeti és hagyományos, városközpontú szempontokat figyelembe vevő felújítási módszerek és programok megvalósítása a településkép kedvező befolyásolására.
- Térségi összefogással a turisztikai erőforrásainkat és vonzerőnket hasznosítani kell.

- A város teherbíró képességét (fizikai, gazdasági, ökológiai, pszichológiai) teljes mértékben ki kell használni, de nem szabad túllépni.
- A közcélú létesítmények és környezetük fenntartását, kulturált kialakítását az üzemeltetőkkel közös programban kell összefoglalni, elkészíteni és megvalósítani.
- Egységes, környezetbe illeszkedő hirdető- és útbaigazító tábla rendszer alkalmazása.
- Korszerű infrastruktúra hálózat kialakítása (pl.: elektromos közművek földkábelben létesíthetők).

5. A célok eléréséhez szükséges intézkedési program

5.1. Szervezéssel, intézkedéssel megoldható feladatok

1. A közterületen tárolt építési-bontási anyagokat takarással kell ellátni a porszóródás megakadályozása érdekében.
2. A belterületi állattartás jogszabályi előírásainak betartását fokozottan kell ellenőrizni.
3. A közcélú létesítmények és környezetük fenntartására és kulturált kialakítására programot kell kidolgozni, és megvalósítani. Jogszabályi környezet felülvizsgálata, helyi rendelet szigorítása, határozottabb fellépés, szankcionálás.
4. El kell készíteni a helyi védelemre méltó természeti értékeink állapotfelmérését, ennek alapján ki kell munkálni a területek kezelési és fenntartási szabályait.
5. A településre jellemző, még fennmaradt táji értékek védelmét, a településrendezési tervben érvényesíteni kell.
6. Tájékoztatni kell a lakosságot, hogy az építési és bontási hulladékot a település lerakójában, az egyéb települési szilárd hulladékot a regionális lerakó területén adhatják le.
7. A környezetvédelmi ismeretek terjesztése érdekében az iskolai képzés segítségével ismeretterjesztő kiadvány térítése az általános iskola számára. Szakmai segítség biztosítása az oktatók részére. Jeles környezetvédelmi akciók keretében szervezett iskolai programok támogatása. A környezettudatos szemlélet, életmód fejlesztése.
8. A helyi médiában induljon rendszeres környezeti tudatot erősítő, a helyi környezeti értékeket bemutató és megóvásuk módjairól tájékoztató sorozat.
9. A Környezetvédelmi Programban meghatározott feladatok végrehajtásához egységes környezetvédelmi rendeletet kell alkotni, zöldfelület gazdálkodási tervet kell készíteni.

5.2. Településüzemeltetési többletköltséggel járó feladatok

1. A város belterületén lévő számos, rendszeresen kezelt zöldfelület, virágágyás talajának felújítása, szerves anyag pótlása.

2. Szilárd burkolatú utak, terek, parkolók rendszere takarítása, locsolása, az útszegély melletti földanyag eseti eltávolítása – a város teljes területén – a porszennyezés csökkentése érdekében.
3. A településen a csapadékvíz elvezetése szikkasztóárkokba történik, mely árkok karbantartásáról és tisztításáról folyamatosan gondoskodni kell.
4. A pollenszennyezés mértékének csökkentése érdekében a kezelt zöldfelületeken a kaszálást a növényzet virágzása előtt minden esetben el kell végezni. A közterületek fásítása során légszennyezés szempontjából kerülni kell a kedvezőtlen hatású fajok telepítését.
5. Felmérés készítése annak érdekében, hogy szükséges-e hulladékgyűjtő edényzet kihelyezése a nagyobb forgalmú, frekvenciált helyeken.
6. Az illegális szemétlakó-, és szennyező anyag ürítési helyek felszámolása, a tevékenység tiltásának táblával jelölése.
7. A termékdíjas hulladékok teljes körére kiterjedő szelektív hulladékgyűjtési rendszer kidolgozása és megvalósítása.
8. A háztartási hulladékban lévő veszélyes hulladékok szelektív gyűjtési rendszerének teljes körű kiterjesztése.
9. Játsszótér vagy parkoló céljára használt zöldfelületek kitaposott növényzetét pótolni kell és az eredeti funkcióját helyreállítani.

5.3. Beruházási és fejlesztési forrásokat igénylő feladatok

- Önkormányzati utak minőségének javítása
- Szennyvíz és ivóvíz hálózat bővítése
- Vízbázis védőterületek ellenőrzése, vizsgálata

5.4. Nagyberuházások megvalósítását igénylő feladatok

1. Az ivóvíz minőségének javítására megfelelő kezelő rendszer kiépítése.
2. A biztonságos gyalogosközlekedés elősegítése (járdák, gyalogátkelőhelyek létesítése).
3. Települési vagy intézményi szinten megvalósítható alternatív energiaforrások felhasználási lehetőségeinek számbavételét követően utána kell járni, hogy milyen alternatív energiaforrást előállító üzemek épültek az országban és azok milyen hatásokkal dolgoznak. A megtérülő projekt kidolgozása, majd megvalósítása.

6. Pécel település SWOT analízise

BELSŐ TÉNYEZŐK - ERŐSSÉGEK	BELSŐ TÉNYEZŐK - GYENGESÉGEK
- Jelentéktelen az ipari eredetű lég- és zajszennyezés. - A településen működő légszennyező ipari pontforrások kibocsátása határérték alatti. - Kiépített a víz-, a gáz-, a szennyvíz és elektromos hálózat. - A település közelében regionális hulladéklerakó működik, a lakossági szilárd hulladék környezetkímélő szigetelt lerakóba jut. - Működik a szelektív hulladékgyűjtés a településen. - Természetes vízfolyással (Rákos-patak) és állóvízzel is rendelkezik. - Jelentősek a turisztikai értékek. - A talajtani adottságok kedvezőek a felszín alatti vízkészletekre. - Jelentős kockázattal járó kibocsátás a településen nem üzemel. - A településen a csatornázottság nagymértékű fejlődést mutat. - Kiemelkedően gazdag természeti, környezeti értékek, kiterjedt tájvédelmi területek. - A mezőgazdasági termelés számára kedvező termőhelyi adottságok, termelési hagyományok. - Jelentős építészeti, kulturális értékek.	- A lakossági légszennyezésre vonatkozó adatok hiánya. - A szelektív hulladékgyűjtő udvarok hiánya. - A településközponton áthaladó 3103-as számú főközlekedési út zaj- és lég szennyezése. - A területen található csapadékvíz-elvezető csatornák egy része rendezetlen. - Illegális hulladéklerakás visszatérő problémája. - A lakosság alacsony informáltsága és érdeklődése. - Környezettudatos szemlélet hiánya a társadalom jelentős részében. - Nincs megfelelő légszennyezettséget mérő állomás. - Az agglomerációs települések növekedése sok esetben a természeti és épített környezet rovására történik. - A lakóhelyi szuburbanizáció, a gazdasági fejlesztések során gyakran sérülnek a természet- és környezetvédelem szempontjai, visszaszorulóban vannak a mezőgazdasági területek. - A burkolt utak állapota, minősége sok esetben nem kielégítő, a forgalomhoz képest az ellátottság sem megfelelő. - A kerékpárút-hálózat nincs kiépítve, és a kapcsolódó egységek (például: tárolók) sem állnak rendelkezésre. 80-as vasútvonal közelsége, zajhatása. - A turisztikai adottságok alacsony szintű kihasználtsága

KÜLSŐ TÉNYEZŐK- LEHETŐSÉGEK	KÜLSŐ TÉNYEZŐK - VESZÉLYEK
- Ökológiai adottságoknak legjobban megfelelő talajhasználat bővítése. - A település jelentős természeti értékekkel bír (turizmus, környezetnevelési programok, erdei iskolák megvalósítása). - A közösségi és a kerékpáros közlekedés jogi és gazdasági eszközökkel való ösztönzésében számos lehetőség rejlik. - Intenzív talajhasználat felváltása hagyományos, tájba illő gazdálkodási módokkal, extenzív talajhasználat megvalósításával, a környezetileg érzékeny és gyenge termőképességű területeken. - Korszerű, környezetet kevésbé károsító energiahordozók racionális felhasználása. - Csatornázottság növelése, rácsatlakozások számának növelése. - Megújuló energiaforrások hasznosítása. - Zöldfelület-fejlesztés, - rendezés. - Erdősültség növelése, főleg őshonos fajokkal. - Megteremtődnek azok a törvényi és együttműködési feltételek, amelyek mederben tarthatóvá teszik a szuburbanizációt - A szélesebb társadalmi környezetben általánossá válik az értéktudatos megközelítés a természeti, környezeti értékek megőrzésével kapcsolatban. .	- Pénzhiány miatt (saját erő) a környezetvédelmi beruházások háttérbe szorulnak. - A gazdasági kényszer erősebb, mint a környezetvédelmi érdek. - A turizmus fejlesztésének hatására megnő a környezetszennyezés. - Az allergiás, asztmás megbetegedések száma növekszik. - A nem megfelelő talajművelés következtében a talajok minősége romlik (savanyodás, szikesedés). - Az ellenőrizetlen lakóhelyi és gazdasági szuburbanizáció olyan mértékben veszélyezteti a természeti környezetet, a kultúrtát, amely lehetetlenné teszi a fenntartható fejlődését. . .

A környezeti fenntarthatósági tervet Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete/2016. (XII.13.) Kt. határozatával jóváhagyta.